

Маршук Ліна

асистент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
м. Вінниця, Україна

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Чільне місце у створення економічного підґрунтя для інтеграції України у світову економічну систему посідає реформування податкової системи, яка забезпечує державу необхідними фінансовими ресурсами. Бажання реформувати податкову систему України було першочерговим завданням кожного уряду, не є виключенням і сьогоднішній.

У напрямку даного дослідження працювали такі вчені як Ревун В.І., Єфименко Т.І., Музиченко О.В., Мельник О.Я., Андрущенко В. Л., Василик О. Д., Єфименко Т. І., Мельник П. В., Соколовська А. М., Крисоватий А. І. та інші.

Потрібно відзначити, що в Україні податкове реформування розпочалася ще з початку 90-х рр. Раціонально виділити декілька етапів «зміцнення, оновлення правил оподаткування»: 1 етап – 1991 - 1995 рр. – етап становлення і формування національної податкової системи, 2 етап – 1996 - 2003 рр. – приведення складу податкової системи у відповідності до умов ринкових відносин, 3 етап – 2004 - 2009 рр. – етап розвитку податкової системи України та 4 етап – 2010 - до сьогодні – етап поглибленого реформування податкової системи України [1, с.81].

Реформування податкової системи України являє собою тривалий, поетапний процес її трансформації, який призводить до зменшення кількості податків та зборів, забезпечення прозорості їх справляння, оптимізації системи адміністрування, зменшення тінізації економіки, а також спрощення системи оподаткування. Питання реформування податкового законодавства згідно принципів, прийнятих країнами з ринковою економікою, повинні опрацьовуватися та застосовуватись в Україні вже давно. Україна перебуває на етапі формування ринкових відносин та створення конкурентоспроможної моделі податкової системи. Саме тому розкриття набутого позитивного практичного досвіду зарубіжних країн і теоретичних знань зарубіжних економістів у сфері оподаткування буде сприяти покращенню макро- і мікроекономічної ситуації в нашій країні. Все це дає підстави вважати, що питання можливості адаптації зарубіжного досвіду у процесі реформування системи оподаткування України є надзвичайно актуальним [3, с.5].

Не дивлячись на позитивні риси, в сучасних умовах податкова система України має низку недоліків, а саме: значна складність та суперечливість податкової системи; фіскальна спрямованість податкової системи і недостатня орієнтація регулюючої функції на стале економічне зростання; складна, неоднорідна та нестабільна нормативно-правова база оподаткування; витрати на

адміністрування окремих податків є значними порівняно з доходами бюджету, що формуються за рахунок їх справляння; значна нерівномірність розподілу податкового тягара через наявність великої кількості податкових пільг та існування різноманітних схем ухилення від сплати податків; непрозорість податкового регулювання; діяльність Міністерства фінансів, Державної фіскальної служби, Держмитслужби щодо реалізації державної податкової політики є недостатньо узгодженою і ефективною внаслідок недосконалого правового регулювання їх взаємовідносин; корумпованість і каральний зміст податкових відносин.

Реформування податкової системи повинно відбуватися в напрямку створення сприятливих податкових умов для вітчизняних товаровиробників, стимулювання вкладення коштів у інвестиційні програми, з метою формування раціональної податкової системи необхідно використовувати регулюючу функцію податкової системи у вигляді надання пільгового оподаткування, зробити пільги більш прозорими та підвищити їх стимулюючі і регулюючі властивості.

Черговою спробою реформування податкової системи є розроблена Кабінетом Міністрів України Концепція реформування податкової системи України, яка передбачає зменшення кількості податків з 22 до 9. Зокрема, планується ліквідувати: збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності, збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ, рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів, транзитне транспортування трубопроводами природного газу та аміаку, збір за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір, збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства. Також, в рамках цих змін, у проекті ПКУ два податки були замінені одним. Так, збір за спеціальне використання природних ресурсів у частині платежів за надра та збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету, які мають майже тотожну базу оподаткування, були об'єднані в плату за користування надрами. Проте спостерігається й така ситуація, коли низку податків і зборів, навпаки, було розділено. Рентні платежі, до прикладу, диференційовано на рентну плату за нафту, газ і газовий конденсат, які видобуваються в Україні, та рентну плату за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами і транзитне транспортування трубопроводами газу та аміаку.

Створення податкової системи, сприятливої для економічного зростання має бути метою реформування податкової системи України. Основними завданнями податкової реформи в Україні, на мою думку повинні бути: формування нового інституційного середовища оподаткування, що, у свою чергу, забезпечить сприятливе для реалізації принципу рівності всіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації, формування відповідального ставлення платників до виконання своїх податкових зобов'язань; підвищення фіскальної ефективності податків за рахунок розширення податкової бази, покращання адміністрування, зменшення масштабів ухилення від сплати податків.

Досліджуючи суті та особливостей податкової політики України можна

зробити певні узагальнюючі висновки та пропозиції щодо питання її реформування: прагнення України ввійти до Європейського Союзу вимагає узгодженості податкового законодавства до законодавчих вимог у сфері оподаткування, що існують у ЄС; Україна має активніше залучатися до ведення дискусій із податкової проблематики на міжнародному рівні з метою формування позитивного іміджу України на міжнародно-правовій арені.

Отже, реформування чинної податкової системи повинно відбуватися в напрямі створення сприятливих податкових умов для вітчизняних товаровиробників, стимулювання вкладення коштів в інвестиційні програми. Для формування раціональної податкової системи необхідно використовувати регулюючу функцію податкової системи у вигляді надання пільгового оподаткування, зробити пільги більш прозорими та підвищити їх стимулюючі і регулюючі властивості. Виконання цих та інших завдань приведе до успішного досягнення поставленої мети реформування податкової системи держави – формування максимально досконалої системи оподаткування в Україні і, як наслідок, економічного зростання загалом.

Список використаних джерел

1. Коломієць Н.О. Проблема та необхідність реформування податкової системи / Н.О. Коломієць // Вісник Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького. – 2013. – №4. – 87 с.
2. Огоновський А.Р. Система податків в Україні та основні напрямки її реформування / А.Р. Огоновський // Науковий вісник. – 2011. – №17. – 238 с.
3. Пекар В.В. Податкова реформа від податківців – смерть для економіки / В.В. Пекар // «Українська правда» – 2014. – №10. – 5 с.
4. Закон України «Про внесення змін до податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України» від 21.10.2015 р. N 1621-VII.
5. Мельник В.М. Податкові реформи в умовах гострого дефіциту фіскальних ресурсів: досвід країн ЄС та українські реалії / В.М. Мельник // Економіка України. – 2014. – №6. – 56 с.

